

RICHARD WRANGHAM

PARADOKS DOBRA

DLACZEGO JESTEŚMY TAK DOBRZY, SKORO
JESTEŚMY TAK ŻLI

DZIWNE RELACJE MIĘDZY ŁAGODNOŚCIĄ I PRZEMOCĄ W EWOLUCJI *HOMO SAPIENS*

Fascynująca i oryginalna analiza ludzkiej przemocy. Nowe hipotezy poparte dowodami z badań nad naszymi małpimi kuzynami oraz ludzkimi i przedludzkimi przodkami (i ludźmi żyjącymi współcześnie).

—STEVEN PINKER

Świetna analiza roli agresji w naszej historii ewolucyjnej.

—JANE GOODALL

Wrangham zawsze był jednym z najoryginalniejszych i najbardziej przy tym wpływowych badaczy czynników ekologicznych i ewolucyjnych kształtujących historię naszego gatunku. W *Paradoksie dobra* rozszerza swoje analizy na kolejną z fundamentalnych składowych kondycji ludzkiej.

—EDWARD O. WILSON

Nikt chyba nie wie więcej o ewolucji człowieka niż Wrangham i nikt chyba nie potrafi na ten temat powiedzieć tak wielu ważnych rzeczy i to w tak ciekawy sposób. Tym razem dostajemy od Wranghama fascynującą opowieść o samoudomowieniu człowieka.

—MATT RIDLEY

O AUTORZE

RICHARD WRANGHAM zajmuje katedrę Ruth B. Moore Professor of Biological Anthropology na Harvard University. Jest autorem między innymi *Walki o ogień* oraz (wspólnie z Dale'em Petersonem) *Demonicznych samców*. Wieloletnie badania nad życiem szympanсів rozpoczął w Ugandzie w roku 1987. Jest członkiem American Academy of Arts and Sciences oraz British Academy.

ISBN 978-83-61710-34-9 (EAN 9788361710349); e-book 9788361710745

Oprawa twarda, format 148 * 210, stron 424. Cena 69,90

Przekład Piotr J. Sz wajcer

Konsultacja naukowa: Marcin Ryszkiewicz

Bardzo oryginalne podejście [...] ambitna i złożona opowieść o źródłach ludzkiej moralności, rozpoczynająca się setki tysięcy lat przed tym, nim na naszej planecie pojawiła się jakakolwiek istota zdolna do odróżnienia dobra od zła [...] To naprawdę inspirujące, gdy wraz z Wranghamem przemierzamy się przez kontynenty i epoki, dyscypliny naukowe i gatunki i z tego pozornego chaosu wyłania się spójny i przekonujący obraz narodzin naszej moralności.

—George Scialabba, „The New Yorker”

Wrangham prezentuje pogłębioną analizę ewolucyjnej historii ludzkiej przemocy i agresji, a przy tej okazji pokazuje, jak wiele na ten temat możemy się nauczyć od genetyków, którzy właśnie odkrywają mechanizmy działania genów odpowiedzialnych za nasze (samo)udomowienie. To ważny i wciąż nierozpoznany należycie etap naszej ewolucyjnej historii.

—„The Wall Street Journal”

Fascynujące [...] *Paradoks dobra* łączy odkrycia antropologii kulturowej, historii i biologii, a dzięki temu otrzymujemy przekonującą i spójną opowieść o tym, jak ludzie stali się zwierzętami udomowionymi [...] i w jaki sposób współistnienie dobra i zła uczyniło nasz gatunek tak wyjątkowym.

—„The Washington Post”

Wrangham pokazuje, co najnowsze odkrycia genetyki i biologii wnoszą do sporu, który od stuleci toczą zwolennicy Thomasa Hobbesa ze zwolennikami Jean-Jacques’a Rousseau – sporu o to, czy z natury jesteśmy dobrzy, czy źli. [...] I dowodzi, że ten paradoks dwoistości ludzkiej natury w istocie wcale nie jest paradoksem.

—„The Atlantic”

Mnóstwo ważnych informacji i oryginalnych naukowych pomysłów, przekazanych językiem zrozumiałym także dla niespecjalistów.

—„Library Journal”

W oparciu o własne badania i dorobek wielu dyscyplin naukowych Richard Wrangham w tej przełomowej pracy pokazuje, jak nasze agresywne, a czasem mordercze instynkty stworzyły z nas gatunek zdolny do współpracy i czynienia dobra. Jak przemoc kształtowała naszą moralność i nasze geny.

—Nicholas A. Christakis,
Sterling Professor of Social and Natural Science, Yale University

Richard Wrangham napisał wybitną i uczciwą książkę o naszych sprzecznościach. O tym dlaczego jesteśmy zdolni do ludobójstwa na niewyobrażalną skalę, ale zarazem tworzymy świat społeczny, w którym coraz mniej jest przemocy. [...] To pisarstwo naukowe najwyższego lotu i dowód prawdziwie racjonalnej troski o nasze człowieczeństwo.

—Sebastian Junger, autor *Tribe*

W tej przełomowej i fascynującej książce Wrangham jako pierwszy zdołał pokazać, jak to się stało, że ludzie potrafią być tak przyjaźni i pomocni, a jednocześnie tak okrutni. Błyskotliwa wykładnia hipotezy samoudomowienia, którą poznajemy w tej książce, może zmienić nasze spojrzenie na własny gatunek.

—Daniel E. Lieberman, autor *The Story of the Human Body*

To jedna z najważniejszych książek, jakie ukazały się w ostatnich latach. [...] Wrangham zmienia to, jak widzimy siebie, naszą przeszłość i przyszłość.

—Elizabeth Marshall Thomas, autorka *The Hidden Life of Dogs*

To jedna z najbardziej inspirujących książek, jakie czytałam od lat. Napisana prostym, eleganckim językiem, oparta na rzetelnej wiedzy naukowej i przekonującej argumentacji analiza kwestii kluczowych dla zrozumienia ludzkiej moralności. *Paradoks dobra* to opracowanie przełomowe. To praca wymagająca uważnej lektury i poważnej debaty, w której powinni wziąć udział wszyscy naukowcy zainteresowani historią ewolucyjną *Homo sapiens* i przyszłością naszej moralności.

—Sy Montgomery, autorka *How to Be a Good Creature*